

Réamhrá

Clár na nAbhar

Réamhrá.....	6
Cúlra Reachtach.....	6
Creat Beartais Straitéisigh.....	8
Struchtúr agus formáid Phlean Forbartha Cathrach na Gaillimhe 2023-2029	9
Pleanáil Áitiúil	10

Réamhrá

I nDréachtphlean Forbartha Cathrach na Gaillimhe 2023-2029, leagtar amach beartais Chomhairle Cathrach na Gaillimhe maidir le forbairt inbhuanaithe de Chathair na Gaillimhe don tréimhse suas go 2029. Ullmhaíodh é tar éis comhairliúcháin fairsing le baill an phobail, comhlachtaí reachtúla agus páirtithe leasmhara ábhartha.

Ar an 7 Eanáir 202, cuireadh tús leis an bpróiseas chun Plean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2017-2023 a athbheithniú agus an Dréachtphlean Forbartha nua a ullmhú le tréimhse comhairliúcháin poiblí de 8 seachtaine. Tharla sé seo ag an am céanna le srianta Leibhéal 5 Covid-19 a chuir cosc ar an údarás pleanála aon imeachtaí comhairliúcháin a óstáil. Mar thacaíocht le rannpháirtíocht leis an bpróiseas comhairliúcháin poiblí, bhí foilsiú an Pháipéir Saincheisteanna Straitéiseacha - Ár gCathair, Ár dTodhchaí agus tairseach nua ar líne consult.galwaycity.ie inar tugadh deis do bhaill an phobail rochtain a fháil ar an bpáipéar um shaincheisteanna straitéiseacha, aighneacht a dhéanamh agus aighneachtaí eile a léamh. Cuireadh ar bun seoladh ríomhphoist tiomnaithe - devplan@galwaycity.ie freisin le haghaidh comhfhreagrais. Spreagadh ceisteanna a chur trí ghlaoch teileafóin freisin agus ba chineál luachmhar idirghníomhaíochta iad. D'fhonn an próiseas comhairliúcháin a phoiblíú, eisíodh preaseisiúintí dátheangacha chuig asraonta meán áitiúla agus eisíodh sraith fógraí clóite agus raidió le linn an chomhairliúcháin de 8 seachtaine. Cruthaíodh feachtas sna meáin shóisialta ar leathanaigh Twitter agus Facebook de chuid Chomhairle Cathrach na Gaillimhe mar aon leis an gcruthú de haischlib nua #galwaydevplan chun plé ar líne a cheadú agus thacaigh sé leis an rannpháirtíocht freisin.

Fuarthas 518 aighneacht i scríbhinn san iomlán tríd an tairseach ar líne, trí r-phost agus tríd an bpost. Ghlac baill den Phlean Forbartha agus den fhoireann Beartais páirt freisin i sraith chruinnithe fíorúla i hallaí baile ar líne a d'eagraigh Líonra Pobail Chathair na Gaillimhe inar cuimsíodh go carnach tinreamh os cionn 400 rannpháirtí. Áiríodh sa chomhairliúchán freisin ceardlann le daoine óga a d'eagraigh Comhairle na nÓg Chathair na Gaillimhe agus Seirbhís Óige Chathair na Gaillimhe le tacaíocht ó Chomhairle Cathrach na Gaillimhe.

Mar chuid den chomhairliúchán poiblí, chíor an Chomhairle Cathrach tuairimí ó níos mó ná 35 údarás forordaithe lena n-áirítear ranna rialtais, Oifig an Rialtóra Pleanála (OPR), Tionól Réigiúnach an Tuaiscirt agus an Iarthair (NWRA) agus Comhairle Contae na Gaillimhe. Tionóladh raon cruinnithe comhairliúcháin le príomhpháirtithe leasmhara lena n-áirítear an OPR, Uisce Éireann, an Roinn Oideachais agus Scileanna, Cumann Tráchtála na Gaillimhe, Údarás Chuan na Gaillimhe agus OÉ Gaillimh.

Ag an gcomhairliúchán fairsing seo, ardaíodh raon leathan saincheisteanna a bhaineann le forbairt inbhuanaithe na cathrach agus ullmhaíodh Tuarascáil ón bPríomhfheidhmeannach do Chomhaltaí Tofa chun aird a tharraingt ar phointí a ardaíodh sa chomhairliúchán poiblí a measadh a bheith ábhartha don straitéis fhoriomlán d'fhorbairt na cathrach; chun moltaí beartais agus an struchtúr leathan beartais a sholáthar don Dréachtphlean. Ullmhaíodh an Dréachtphlean Forbartha seo tar éis breithniú a dhéanamh ar Thuarascáil an Phríomhfheidhmeannaigh agus ar mholtaí beartais ó Chomhaltaí Tofa.

Cúlra Reachtach

Ullmhaíodh an Dréachtphlean Forbartha de réir fhorálacha an Achta um Pleanáil agus Forbairt 2000 (arna leasú), na Rialacháin Phleanála agus Forbartha (Measúnú Straitéiseach Comhshaoil) 2004 (arna leasú) agus Airteagal 6 de Threoir 92/43/CEE maidir le Gnáthóga. Leagtar amach san Acht

um Pleanáil agus Forbairt, 2000, arna leasú, ceanglais éigeantacha maidir le hábhar nach mór a áireamh sa Phlean Forbartha. Ina measc seo tá, inter alia, cuspóirí maidir le criosú talún, soláthar bonneagair, caomhnú agus cosaint an chomhshaoil, agus comhtháthú na pleanála agus na forbartha inbhuanaithe le riachtanais shóisialta, phobail agus chultúrtha na Cathrach agus a daonra. Ceanglaítear leis an Acht go n-ullmhófar Croí-Straitéis, a bheidh comhsheasmhach, a mhéid is indéanta, leis an gCreat Náisiúnta Pleanála (NPF) agus an Straitéis Spásúlachta agus Eacnamaíoch Réigiúnach (RSES) do Réigiún an Tuaiscirt agus an Iarthair 2020-2032.

Foráiltear le halt 10 (1) go leagfar amach sa dréachtphlean straitéis fhoriomlán maidir le pleanáil cheart agus forbairt inbhuanaithe an cheantair agus go mbeidh ráiteas i scríbhinn ann, mar aon le plean nó pleananna a léireoidh cuspóirí forbartha don cheantar. Ceanglaítear le halt 10(2)(n) den Acht um Pleanáil agus Forbairt, 2000 (arna leasú) go n-áireofar i bPleananna Forbartha cuspóirí chun lonnaithe inbhuanaithe agus straitéisí iompair a chur chun cinn i gceantair uirbeacha agus thuaithe, chun an t-éileamh ar fhuinneamh a laghdú mar fhreagairt ar an dóchúlacht go dtiocfaidh méadú ar chostais fuinnimh agus ar chostais eile mar gheall ar mheath fadtéarmach in acmhainní neamh-inathnuaite, chun astaíochtaí gás ceaptha teasa antrapaigineacha a laghdú, agus aghaidh a thabhairt ar an ngá atá le hoiriúnú don athrú aeráide trí shuíomh, leagan amach agus dearadh na forbartha nua. Foráiltear san Acht Pleanála don bhunús reachtúil freisin chun oidhreacht nádúrtha agus chultúrtha a chosaint agus chun Measúnuithe Tionchair Timpeallachta (EIA) a dhéanamh, próiseas trína dtomhaistear na héifeachtaí a bhfuiltear ag súil leo ó fhorbairt nó tionscadal beartaithe ar an gcomhshaol.

Agus an Dréachtphlean á dhéanamh, luaitear san Acht go gcuirfear srian ar chomhaltaí ionas go ndéanfaidís breithniú ar pleanáil cheart agus forbairt inbhuanaithe an cheantair, ar oibleagáidí reachtúla aon Údarás Áitiúil sa limistéar, agus aon bheartais nó chuspóirí ábhartha de thuras na huaire de chuid an Rialtais nó aon Aire Rialtais, agus go ndéanfaidís breithniú ar sin amháin.

De réir na reachtaíochta Eorpaí agus náisiúnta, rinne Comhairle Cathrach na Gaillimhe Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta (SEA), Measúnú Cuí (AA) agus Measúnú Straitéiseach Riosca i gcás Tuilte (SFRA), agus úsáideadh gach ceann acu chun bonn eolais a thabhairt don Phlean agus chun lánpháirtíú agus breithniú iomlán ar shaincheisteanna comhshaoil a chinntiú le linn gach céim go dtí seo i ndrúachtphróiseas an Phlean Forbartha.

Is é an SEA an próiseas trína ndéantar cúinsí comhshaoil a chomhtháthú in ullmhú pleananna agus clár. Rinneadh torthaí an SEA a chomhtháthú go hiomlán in ullmhú agus i ndéanamh an Dréachtphlean. Sa Tuarascáil Chomhshaoil, tá sonraí faoin SEA a rinneadh don Dréachtphlean seo.

De réir na gceanglas faoi Airteagal 6 de Threoir an AE maidir le Gnáthóga (43/92/CEE) agus Treoir an AE maidir le hÉin (2009/147/CE) agus Alt 177 den Acht um Pleanáil agus Forbairt (Leasú) 2010, ní mór na tionchair bheartais agus chuspóirí de gach beartais reachtúla um úsáid talún ar láithreáin atá ainmnithe chun an dúlra a chosaint faoi reachtaíocht na hEorpa, líonra Natura 2000 (dá ngairtear Láithreáin Eorpacha), a mheas mar chuid den phróiseas um dhréachtú an Phlean. Is éard atá sa Mheasúnú Cuí (AA) ná measúnú dírithe agus mionsonraithe é ar impleachtaí an Dréachtphlean ar shláine Láithreán Eorpach ábhartha i bhfianaise a gcuspóirí caomhantais. Cuireadh Tuarascáil Tionchair Natura (NIR) le chéile chun tacú leis an Measúnú Cuí ar an Dréachtphlean. Aimsíodh sa NIR go bhfuil an cumas ag an Dréachtphlean tionchair a imirt ar shláine Láithreán Eorpach, mura ndéantar é a mhaolú. Tugadh aghaidh ar na rioscaí do leas cáilitheach agus do chuspóirí caomhantais na Láithreán Eorpach trí bhearta maolaithe a áireamh a thabharfaidh tosaíocht do thionchar a sheachaint ar an gcéad dul síos agus a mhaolaíonn tionchair nuair nach féidir na

tionchair sin a sheachaint. Tar éis bearta maolaithe a ionchorprú, meastar nach mbeidh drochthionchar suntasach ag an Dréachtphlean ar shláine Láithreán Eorpach.

Cinntoidh an Chomhairle Cathrach go mbeidh aon phlean / tionscadal agus aon obair ghaolmhar sa Chathair, ina aonar nó i gcomhcheangal le pleananna nó tionscadail eile, faoi réir Scagadh AA lena chinntiú nach mbeidh aon éifeachtaí suntasacha dóchúla ar an sláine (arna sainiú ag an struchtúr agus feidhm) de Láithreáin Eorpacha ábhartha agus go gcomhlíonfar go hiomlán ceanglais Airteagal 6(3) agus 6(4) de Threoir an Aontais Eorpaigh maidir le Gnáthóga. Nuair is dóigh go mbeidh éifeacht shuntasach ag plean / tionscadal ar Láithreán Eorpach nó má tá éiginnteacht ann maidir le héifeachtaí, beidh sé faoi réir Measúnachta Cuí. Ní leanfar leis an bplean nó leis/ tionscadal ach amháin tar éis a fhionnadh nach ndéanfaidh sé drochthionchar ar shláine an láithreáin nó má cheaptar nach bhfuil réitigh mhalartacha ann, meastar go bhfuil an plean/tionscadal riachtanach ar chúiseanna a bhaineann le leas an phobail a shárú, ar fad de réir forálacha airteagal 6(3) agus 6(4) de Threoir an Aontais Eorpaigh maidir le Gnáthóga.

Creat Beartais Straitéisigh

Sa Phlean, leagtar straitéis amach don chathair i gcomhthéacs straitéisí, pleananna agus treoirlínte éagsúla ar leibhéal náisiúnta agus réigiúnach a théann i bhfeidhm ar phleanáil cheart agus ar fhorbairt inbhuanaithe. Déantar achoimre orthu siúd a bhfuil an éifeacht is díri acu ar fhoirmlíú na croístraitéise forbartha.

- *Spríocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe (SDGanna)* mar atá leagtha amach i gClár Oibre 2030 um Fhorbairt Inbhuanaithe 'Ag Athrú ár nDomhan'. Áirítear ann 17 SDG a léiríonn gnéithe eacnamaíocha, sóisialta agus comhshaoil na forbartha inbhuanaithe. Cuimseofar i ngach caibidil Spríocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe chun an t-ailíniú idir na caibidlí agus na haidhmeanna a thaispeáint.
- I *dTionscadal Éireann 2040* bunaítear creat pleanála spásúlachta d'Éirinn agus tá sé comhdhéanta den Phlean Forbartha Náisiúnta (PFN) 2021-2030 agus den Chreat Náisiúnta Pleanála (NPF), straitéis ardleibhéil chun forbairt agus infheistíocht a threorú don tréimhse suas go dtí 2040.
- I *bPlean Gnímh don Aeráid 2021*, leagfar amach tiomantas na hÉireann chun laghdú de 51% a bhaint amach ar astaíochtaí foriomlána gás ceaptha teasa faoi 2030 agus astaíochtaí glan-nialasacha a bhaint amach faoi tráth nach déanaí ná 2050, mar ar gealladh dó san Acht Aeráide 2021. Leis an bPlean Gnímh don Aeráid, bunófar conas a dhéanfar na gealltanais seo a bhaint amach.
- I *dTaisteal Níos Cliste, Toghcháil Iompair Inbhuanaithe, 2009-2020*, leagtar amach beartas an rialtais i dtreo iompar agus taisteal inbhuanaithe a fhorbairt. Cuideoidh a chur chun feidhme freisin le hoibleagáidí idirnáisiúnta na hÉireann a chomhlíonadh i leith dul i ngleic le hathrú aeráide. Tá sé seo á athsholáthar ag Creat-Bheartais um Shoghluasteacht Inbhuanaithe, ach is é an príomhbheartas atá i bhfeidhm tráth an Dréachtphlean seo.
- I *Straitéis Spásúlachta agus Eacnamaíoch Réigiúnach an Tuaiscirt agus an Iarthair (RSES), 2020-2032* leagtar amach creat straitéiseach pleanála réigiúnach do réigiúin an Tuaiscirt agus an Iarthair agus déantar na Torthaí Straitéiseacha Náisiúnta (NSOanna) agus na Cuspóirí Pleanála Réigiúnacha (RPOanna) a threisiú. Sa RSES tugtar tacaíocht do ról na Cathrach mar Chathair Réigiúnach agus mar phríomhthiománaí eacnamaíochta do Réigiún an Tuaiscirt agus an Iarthair.
- I *bPlean Straitéiseach Limistéar Cathrach na Gaillimhe (MASP) 2020-2032*, aithnítear an príomhbhonneagar, seirbhísí agus saoráidí a theastóidh chun tacú le fás agus athghiniúint inbhuanaithe cathrach. Tugtar treoir maidir le conas is féidir spríocanna daonra an NPF a bhaint amach de réir phrionsabail na forbartha inbhuanaithe agus é mar aidhm fás dlúth a sholáthar.
- I *Straitéis um Oiriúnú Aeráide Chomhairle Cathrach na Gaillimhe 2019-2024*, leagtar amach cuspóirí gearrthéarmacha agus meántéarmacha Chomhairle Cathrach na Gaillimhe maidir le

hoiriúnú don athrú aeráide. Tá an straitéis bunaithe ar cheithre phríomhthéama: bonneagar criticiúil agus foirgnimh, caipiteal nádúrtha agus cultúrtha, acmhainní uisce agus bainistíocht riosca i gcás tuile agus seirbhísí pobail agus leagtar amach gníomhaíochtaí sonracha faoi gach ceann acu.

- Tá sé mar aidhm ag *Straitéis Iompair na Gaillimhe (GTS) 2016-2036*, aghaidh a thabhairt ar riachtanais iompair reatha agus amach anseo i ndobharcheantar na cathrach agus an chontae. Tá tionscadail infheistíochta thar shaolré an phlean ar aon dul le dea-phrionsabail phleanála agus ailínithe leis an straitéis lonnaíochta agus forbartha don chathair.
- I *Straitéis um Ríocht Phoiblí na Gaillimhe*, (2019), leagtar amach fíis agus straitéis le haghaidh feabhsuithe chun infheistíocht agus forbairt sa toadhchái i líonra spásanna poiblí agus glasa i lár na cathrach a threorú. Díríonn sé ar ríocht phoiblí ar ardchaighdeán a chruthú i bhfabhar coisithe agus rothaithe.
- I *bPlean Eacnamaíoch agus Pobail Áitiúil Chathair na Gaillimhe (LECP) 2015-2021*, leagtar amach cuspóirí agus gníomhartha chun forbairt eacnamaíoch, áitiúil agus pobail a chur chun cinn agus tacú léi de Chomhairle Cathrach na Gaillimhe í féin agus i gcomhpháirtíocht le páirtithe leasmhara eacnamaíocha agus forbartha pobail eile.
- *Treoirlínte agus Treoracha Aireachta*¹, lena n-áirítear iad siúd ar Chroí-Straitéisí, tithíocht uirbeach inbhuanaithe, forbairtí cónaithe inbhuanaithe a chruthú, dearadh uirbeach, miondíol, dearadh árasáin, soláthar scoileanna, saoráidí cúram leanaí, bainistíocht riosca i gcás tuile, SEA, caomhnú ailtireachta, measúnú iomchuí agus Lámhleabhar um Dhearadh Uirbeach do Bhóithre agus Sráideanna Uirbeacha.
- *Modheolaíocht Sprioc Soláthair Tithíochta do Phleanáil Forbartha ‘ (2020) agus an doiciméad leantach ‘Treoir maidir le Measúnú Riachtanas agus Éileamh Tithíochta a Ullmhú’ (2020) agus an doiciméad leantach ‘Treoir maidir le Measúnú Riachtanas agus Éileamh Tithíochta a Ullmhú’ (2020) agus modheolaíocht DHLGH ar a dtugtar Uirlis HNDA (2021). Úsáideadh aschur na huirlise HNDA in ullmhú na *Straitéis Tithíochta Chathair na Gaillimhe agus Measúnú Riachtanas agus Éileamh Tithíochta 2023-29*.*

Struchtúr agus formáid Phlean Forbartha Cathrach na Gaillimhe 2023-2029

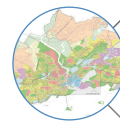
Tá Dréachtphlean Forbartha Cathrach na Gaillimhe 2023 -2029 curtha i láthair i dtrí chuid:

1. An príomhdhoiciméad beartais, atá eagraithe i gcaibidlí ábhar-bhunaithe, atá beartaithe chun é a dhéanamh níos éasca beartais ar shaincheisteanna áirithe a aimsiú. Tá sé eagraithe mar seo a leanas:

Áirítear in Imleabhar 1 an ráiteas i scríbhinn atá comhdhéanta de:

Imleabhar 1: Príomh Dhoiciméad Beartais

Imleabhar 2: Léarscáileanna

Imleabhar 3: Measúnuithe Comhshaoil
SEA, NIR & SFRA

Struchtúr an Dréachtphlean Forbartha Cathrach

- Réamhrá ina leagtar amach sa ról an Dréachtphlean Forbartha Cathrach, a bhunús reachtúil agus áirítear an Chroí-Straitéis. Sa Chroí-Straitéis, leagtar straitéis uileghabhálach amach d’fhorbairt spásúil na cathrach sa mheántearma agus san fhadtearma agus beidh sí mar bhunús do bheartais

¹ Féach *Sceideal 2 Ráiteas um Chomhlíonadh le Treoirlínte Aireachta*.

agus do chuspóirí ar fud an Phlean. Aistrítear ann an creat pleanála straitéisí atá leagtha amach sa NPF agus sa RSES go leibhéal na cathrach.

- I gCaibidlí 2 go 11 leagtar amach beartais agus cuspóirí mionsonraithe faoi raon ábhar ar leith.
 - Cuimsítear i gCaibidil 11 cuspóirí críosaithe úsáide talún agus caighdeáin agus treoirlínte bainistíochta forbartha atá le cur chun feidhme maidir le tograí forbartha sa chathair sa todhchaí.
 - Sna caibidlí, leagtar amach an comhthéacs pleanála foriomlán do na beartais ghaolmhara agus na cuspóirí sonracha agus an creat dóibh. Is éard atá sna beartais ná cuspóirí ginearálta na Comhairle ar bhonn ábhair agus tá cuspóirí sonracha níos sainiúla do limistéar / láithreán a bhaineann le húsáid éagsúla talún agus / nó tograí tionscadail.
 - Áirítear sna hagusáin atá san áireamh sa doiciméad beartais; 1) Cur chun Feidhme agus Monatóireacht, 2) Ráiteas um Chomhlíonadh le Treoirlínte Aireachta, 3) Liosta na nDéanmhas Cosanta sa Taifead ar Dhéanmhais Chosanta (RPS) agus 4) na Gluais & Acrainmneacha.
 - Tá dhá dhoiciméad tacaíochta ar leithligh ann freisin a ghabhann le hImleabhar 1, is iad sin an Straitéis Tithíochta agus an Measúnú ar Éileamh Riachtanas Tithíochta (HNDA) (Lúnasa 2021) agus an Straitéis um Dhlús Uirbeach agus Airde Foirgneamh (Meán Fómhair 2021).
2. In Imleabhar a Dó, cuimsítear na léarscáileanna seo a leanas agus cuirtear ar fáil an léiriú grafach ar na beartais agus na cuspóirí sa phríomhdhoiciméad beartais. Is iad seo:
 - Léarscáil Lár na Cathrach - Críosú agus Cuspóirí Úsáid Talún, scála 1:2,500
 - Léarscáil Fhoriomlán na Cathrach - Críosú agus Cuspóirí Úsáid Talún, scála 1:10,000
 3. Cuimsítear in Imleabhar 3 na Measúnuithe Comhshaoil a bhaineann leis an bPlean lena n-áirítear, an Tuarascáil um Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta (SEA), Tuarascáil Comhshaoil, Tuarascáil Tionchair Natura (NIR) agus an Measúnú Straitéiseach Riosca i gcás Tuilte (SFRA).

Pleanáil Áitiúil

Nuair is iomchuí, forbrófar beartais an Phlean ar bhealach níos mionsonraithe ar leibhéal áitiúil trí Phleananna Ceantair Áitiúil, Pleananna Ceantair agus Creatphleananna. Tá Plean Ceantair Áitiúil i bhfeidhm do na hArdáin (2018-2024) le Pleananna Ceantair Áitiúil beartaithe do limistéar Mhuirbhígh agus Bóthar Áth Cinn agus pleananna ceantair don Chaisleán Gearr agus do Mhionlach.